

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«28» серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА
ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ**

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні
відносини»

спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні
студії»

вид дисципліни обов'язкова

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«28» серпня 2025 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Ірина ПЕРЕСИПКІНА, к. політ. наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол №1 від «25» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Наталія ВІННИКОВА

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Гарант освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
(магістерського рівня)

(підпис)

Ірина ПЕРЕСИПКІНА

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО

(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку**» складена відповідно освітньо-професійної програми «**Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії**» підготовки магістра за спеціальністю 291 «**Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії**».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів системного розуміння сучасних тенденцій, викликів і суперечностей розвитку міжнародних відносин у контексті глобалізації, регіоналізації та трансформації світового порядку.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни є:

- Сформувати у здобувачів цілісне бачення сучасного глобального розвитку та ролі держав, міжнародних організацій, транснаціональних корпорацій і громадянського суспільства в цих процесах.
- Забезпечити розуміння природи сучасних глобальних викликів – геополітичних, економічних, інформаційних, екологічних, гуманітарних – та їх впливу на систему міжнародних відносин.
- Розвинути аналітичні навички щодо оцінювання міжнародних подій, криз і процесів, використовуючи міждисциплінарні підходи.
- Сприяти формуванню професійної компетентності у сфері міжнародної аналітики, прогнозування та вироблення рекомендацій щодо реагування на актуальні проблеми глобального розвитку.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
1-й	
Лекції	
16 год.	
Практичні, семінарські заняття	
16 год. (сем.)	
Лабораторні заняття	
год.	
Самостійна робота	
88 год.	
Індивідуальні завдання	

* у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно

до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

– формування наступних загальних компетентностей

ЗК1. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

– формування наступних спеціальних компетентностей

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

формування наступних м'яких навичок (soft skills):

- Критичне та аналітичне мислення.
- Навички командної роботи.
- Комунікативні навички.
- Уміння вирішувати проблеми.
- Управління часом.
- Академічна доброчесність.
- Самостійна робота.
- Навички прогнозування та сценарного планування.
- Навички роботи з інформацією.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні досягти наступних результатів:

РН5. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН6. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН9. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН10. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

1.8. Пререквізити: «Політологія», «Історія міжнародних відносин», «Теорія міжнародних відносин».

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасна система міжнародних відносин і глобальний розвиток

Еволюція системи міжнародних відносин у XX–XXI століттях. Формування багатопольярного світу та зміна ролі традиційних центрів сили. Вплив процесів глобалізації на трансформацію міжнародної системи. Роль держав, міжнародних організацій, транснаціональних корпорацій і громадянського суспільства у глобальних процесах. Взаємозалежність політичних, економічних і безпекових вимірів сучасного розвитку. Концепції світового порядку: ліберальний, реалістичний, неоінституціональний та постбіполярний підходи. Міжнародна безпека як ключовий чинник стабільності глобальної системи. Тенденції та сценарії розвитку сучасної архітектури світової політики. Вплив технологічних інновацій і цифрової трансформації на структуру міжнародних відносин. Україна у системі сучасного глобального розвитку та міжнародних інтеграційних процесів.

Тема 2. Геополітичні виклики сучасності

Сучасні центри сили у міжнародних відносинах. Геополітична конкуренція США, Китаю, ЄС. Євразійський та індо-тихоокеанський регіони як простори боротьби за вплив. Геополітика енергетичних ресурсів. Арктичний та космічний простори як нові сфери геополітичного суперництва. Інформаційна війна як інструмент геополітики. Гібридні конфлікти та нові форми протистояння. Міжнародна безпека у XXI столітті. Війна в Україні як переломний момент у світовій політиці. Роль міжнародних альянсів і коаліцій у формуванні нового балансу сил.

Тема 3. Економічні аспекти глобального розвитку

Вплив глобалізації на структуру світової економіки. Торгівельні війни між великими економіками. Роль міжнародних фінансових інституцій (МВФ, Світовий банк, СОТ) у формуванні глобальної економічної політики. Транснаціональні корпорації як рушійна сила глобальної інтеграції. Проблема економічної нерівності між Північчю та Півднем. Соціальні наслідки глобалізації: поляризація доходів і «нові периферії». Вплив цифрової економіки та автоматизації на глобальний розподіл праці. Податкові та боргові пастки країн, що розвиваються. Глобальні ініціативи зі скорочення нерівності (Цілі сталого розвитку ООН, G20, OECD). Сталий розвиток та економічна справедливість. Україна у процесах економічної глобалізації: виклики та можливості інтеграції.

Тема 4. Інформаційні технології та кібербезпека в міжнародних відносинах

Роль інформаційних технологій у трансформації системи міжнародних відносин. Кіберпростір як новий вимір глобальної політики та безпеки. Концепція інформаційного суверенітету держав. Кіберзагрози, хакерські атаки та цифровий тероризм як інструменти геополітичного впливу. Політика провідних держав (США, КНР, ЄС) у сфері кібербезпеки. Міжнародно-правове регулювання кіберпростору та діяльність ООН. Гібридні війни і використання інформаційних технологій у збройних конфліктах. Вплив штучного інтелекту на міжнародну безпеку та прийняття рішень. Дипломатія у цифрову епоху: кібердипломатія, цифрова дипломатія, публічна дипломатія. Місце та роль України у глобальній системі кібербезпеки.

Тема 5. Екологічні проблеми глобального розвитку

Кліматичні зміни як фактор трансформації глобальної політики. Міжнародні угоди та механізми протидії зміні клімату (Паризька угода, COP-саміти). Вплив екологічних загроз на міжнародну безпеку та розвиток держав. Політика ЄС, США, Китаю та міжнародних організацій у сфері кліматичної безпеки. Енергетичний перехід і «зелена» економіка як основа сталого розвитку. Ресурсна дипломатія: боротьба за воду, енергію та

продовольство. Роль корпоративного сектору та громадянського суспільства у вирішенні екологічних проблем. Міграційні процеси, спричинені кліматичними змінами. Екологічна нерівність між розвиненими і країнами, що розвиваються. Україна у глобальній системі кліматичної політики та екологічної безпеки.

Тема 6. Гуманітарні виклики глобального світу

Причини виникнення сучасних гуманітарних криз у світі. Міграція як глобальний соціально-політичний процес. Біженці, внутрішньо переміщені особи та міжнародно-правовий захист їхніх прав. Політика ЄС, ООН і Міжнародної організації з міграції щодо регулювання міграційних потоків. Вплив воєнних конфліктів, тероризму та кліматичних змін на масштаби міграції. Права людини як основа гуманітарного виміру міжнародних відносин. Проблема ксенофобії, расизму та дискримінації у контексті глобальної міграції. Соціальна інтеграція мігрантів і виклики для приймаючих суспільств. Роль міжнародних гуманітарних організацій у реагуванні на кризи (ООН, Червоний Хрест, Amnesty International). Український досвід міграційних процесів і захисту прав людини під час війни.

Тема 7. Роль міжнародних організацій у глобальному врядуванні

Сутність і еволюція поняття глобального врядування. Роль Організації Об'єднаних Націй у підтриманні міжнародного миру та безпеки. Європейський Союз як модель наднаціонального управління та глобальний актор. НАТО і нові формати безпекового партнерства у XXI столітті. Міжнародні фінансові інституції (МВФ, Світовий банк, СОТ) у регулюванні світової економіки. Регіональні організації (АСЕАН, Африканський Союз, МЕРКОСУР) у забезпеченні стабільності та розвитку. Роль G7, G20 та інших неформальних об'єднань у координації глобальної політики. Проблеми ефективності, легітимності та реформування міжнародних організацій. Взаємодія міжнародних організацій з недержавними акторами та громадянським суспільством. Участь України в діяльності міжнародних організацій і формування її зовнішньополітичного іміджу.

Тема 8. Транснаціональні корпорації та їх вплив на глобальний розвиток

Транснаціональні корпорації як ключові актори глобальної економіки. Історія формування та етапи розвитку ТНК у системі міжнародних відносин. Вплив ТНК на світову торгівлю, фінансові потоки та інвестиційну політику. Гео економічна стратегія провідних корпорацій США, Китаю, ЄС та інших регіонів. Роль ТНК у розвитку інновацій, технологічних трансферів і цифрової економіки. Корпоративна соціальна відповідальність і сталий розвиток як нові стандарти глобального бізнесу. Взаємодія ТНК із державами та міжнародними організаціями. Етичні та правові аспекти діяльності ТНК у країнах, що розвиваються. Конкуренція між транснаціональними корпораціями та державними компаніями у стратегічних галузях. Україна у глобальних ланцюгах вартості та співпраця з транснаціональним бізнесом.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах			
	Денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	сем	с.р.
Тема 1. Сучасна система міжнародних відносин і глобальний розвиток	15	2	2	11
Тема 2. Геополітичні виклики сучасності	15	2	2	11
Тема 3. Економічні аспекти глобального розвитку	15	2	2	11

Тема 4. Інформаційні технології та кібербезпека в міжнародних відносинах	15	2	2	11
Тема 5. Екологічні проблеми глобального розвитку	15	2	2	11
Тема 6. Гуманітарні виклики глобального світу	15	2	2	11
Тема 7. Роль міжнародних організацій у глобальному врядуванні	15	2	2	11
Тема 8. Транснаціональні корпорації та їх вплив на глобальний розвиток	15	2	2	11
Усього годин	120	16	16	88

4. Теми семінарських занять

Назва теми	Кількість годин
	Денна
Тема 1. Сучасна система міжнародних відносин і глобальний розвиток	2
Тема 2. Геополітичні виклики сучасності	2
Тема 3. Економічні аспекти глобального розвитку	2
Тема 4. Інформаційні технології та кібербезпека в міжнародних відносинах	2
Тема 5. Екологічні проблеми глобального розвитку	2
Тема 6. Гуманітарні виклики глобального світу	2
Тема 7. Роль міжнародних організацій у глобальному врядуванні	2
Тема 8. Транснаціональні корпорації та їх вплив на глобальний розвиток	2
Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

Види, зміст самостійної роботи	Денна форма
Тема 1. Сучасна система міжнародних відносин і глобальний розвиток <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, завдання у дистанційному курсі у Moodle «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку», Тема 1. https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15534	11
Тема 2. Геополітичні виклики сучасності <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, завдання у дистанційному курсі у Moodle «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку», Тема 2. https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15534	11
Тема 3. Економічні аспекти глобального розвитку <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, завдання у дистанційному курсі у Moodle «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку», Тема 3. https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15534	11
Тема 4. Інформаційні технології та кібербезпека в міжнародних відносинах <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, завдання у дистанційному курсі у Moodle «Актуальні	11

проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку», Тема 4. https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15534	
Тема 5. Екологічні проблеми глобального розвитку Завдання: ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, завдання у дистанційному курсі у Moodle «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку», Тема 5. https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15534	11
Тема 6. Гуманітарні виклики глобального світу Завдання: ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, завдання у дистанційному курсі у Moodle «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку», Тема 6. https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15534	11
Тема 7. Роль міжнародних організацій у глобальному врядуванні Завдання: ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, завдання у дистанційному курсі у Moodle «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку», Тема 7. https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15534	11
Тема 8. Транснаціональні корпорації та їх вплив на глобальний розвиток Завдання: ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, завдання у дистанційному курсі у Moodle «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку», Тема 8. https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15534	11
Разом	88

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП відображає табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП) Програмні результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН5. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання практичних завдань, аналіз отриманих результатів, а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom,	Усне опитування, виконання аналітичних завдань, письмової роботи. Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження.

	Moodle.	
РН6. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання практичних завдань, аналіз отриманих результатів, а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування, виконання аналітичних завдань, письмової залікової роботи. Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження.
РН8. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання практичних завдань, аналіз отриманих результатів, а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування, виконання аналітичних завдань, письмової залікової роботи. Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження.
РН9. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання практичних завдань, аналіз отриманих результатів, а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування, виконання аналітичних завдань, письмової залікової роботи. Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження.
РН10. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання практичних завдань, аналіз отриманих результатів, а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування, виконання аналітичних завдань, письмової залікової роботи. Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобальної політики» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий (презентації, аналітичні доповіді). Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Засвоєння тем (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань в ході індивідуально / командної роботи здобувачів;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

На семінарському/практичному занятті здобувач може отримати від 1 до 8 балів. Максимально здобувач може отримати 60 балів в ході лекційних та практичних занять.

Поточний контроль самостійної роботи здобувачів проводиться у формі опрацювання навчальної літератури за темою, підготовка доповідей та презентацій. Сума балів, які здобувач може набрати за поточним контролем, дорівнює **60**. Сума балів за виконанні завдання на практичному занятті наведена в пункті 9.

Здобувачі, які були відсутні на лекції чи семінарському занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою. Для відпрацювання здобувач зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового **заліку** в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобальної політики». Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем. Сума балів, які здобувач може набрати за підсумковим контролем, дорівнює **40**.

Проведення заліку у вигляді залікової роботи (білети). У одному білеті запропоновано 2 питання, одне питання оцінюється у 20 балів. Загальна кількість балів за успішне виконання залікової роботи – 40.

Оцінка успішності здобувача з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок за поточним та підсумковим контролем.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку»
<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15534>

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота								Разом	Залік	Сума
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8			
7	7	7	7	8	8	8	8	60	40	100

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

Розрахункова шкала для оцінювання роботи здобувачів за поточним контролем:

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять, епізодична відсутність виконаних

	завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

**Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів
за 8 бальною шкалою**

7-8 балів	Відповідь здобувача характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного і практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінологією, чіткою аргументацією, використанням сучасних джерел інформації. Виявляється креативний підхід до аналізу проблематики, формулюються власні обґрунтовані висновки та пропозиції.
6 балів	Відповідь здобувача правильна, але поверхнева, з деякими труднощами в аргументації. Базові терміни вживаються правильно, проте частково спостерігається шаблонність мислення, недостатній рівень критичного осмислення матеріалу.
5 балів	Здобувач демонструє загальне розуміння теми, проте відповідь неповна або фрагментарна, присутні неточності, обмежене використання термінології, відсутній аналітичний компонент.
4 бали	Відповідь слабо структурована, допускаються фактичні помилки, відсутній зв'язок між окремими положеннями відповіді. Здобувач слабо орієнтується в матеріалі, дає неповні відповіді, недостатньо володіє професійною термінологією.
3 бали	Відповідь здобувача поверхнева, з великою кількістю помилок, недостатньо розкриває зміст питання, знання фрагментарні, відсутні посилання на джерела, спостерігається дезорієнтація в темі.
2 бали	Здобувач не розуміє суть питання, відповідає не за темою або дає невірну відповідь. Присутнє нерозуміння основних понять дисципліни, не здатний аргументувати свою позицію.

1 бал	Відповідь формальна, без демонстрації знань і розуміння теми.
0 балів	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку.

Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст білета й оцінювання відповідей на заліку:

Теоретичне питання 1– 20 балів

Теоретичне питання 2– 20 балів

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

1-2 питання білета:

17-20 балів. Повне й глибоке володіння матеріалом дисципліни. Чітка, логічна та аргументована відповідь, викладена вільно. Демонструється системне розуміння концепцій, теорій. Використання коректної термінології, здатність проводити міждисциплінарні паралелі. Наявні приклади з реальної міжнародної практики (історичні факти, сучасні події, політика ключових акторів). Знання основної й додаткової літератури, вміння зіставляти різні школи та підходи. Відповідь демонструє вміння аналізувати та прогнозувати міжнародні процеси.

13-16 балів. Достатнє володіння матеріалом, відповідь загалом повна й грамотно викладена. Є логічна структура, проте подекуди бракує глибини аргументації. Розкриття суті питань здійснюється більше на рівні опису, ніж аналітики. Використовується здебільшого обов'язкова література. Приклади наводяться, але вони обмежені, без ґрунтового аналізу. Виявляється загальне розуміння методів геополітичного аналізу, але слабше показано уміння порівнювати чи прогнозувати наслідки.

9-12 балів. Володіння матеріалом фрагментарне, без цілісної картини. Відповідь має поверхневий характер, логіка викладу порушена. Наявні фактичні помилки або неточності у використанні термінів. Продемонстровано лише часткове знання основних концепцій. Приклади з міжнародної практики або відсутні, або випадкові й непов'язані з темою. Використовується мінімальна література (лише базова), без ознак критичного мислення. Відповідь нагадує переказ, без чіткого аналізу та прогнозування.

5-8 балів. Знання матеріалу поверхневі й неповні. Відповідь фрагментарна, часто нелогічна, з численними фактологічними або термінологічними помилками. Немає уміння застосовувати методи аналізу та прогнозування у сфері міжнародних відносин. Приклади відсутні або неправильні. Використання літератури не підтверджується (знання виглядають неповними). Демонструється слабка грамотність, що ускладнює сприйняття відповіді.

1-4 бали. Відсутність системних знань з дисципліни. Відповідь хаотична, без розкриття суті питань. Використання термінології неправильне або взагалі відсутнє. Виявляється незнання ключових концепцій, шкіл, авторів чи подій. Відповідь не відповідає критеріям академічності, має ознаки некомпетентності. Демонструється критично низький рівень підготовки, що унеможливорює позитивну оцінку.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на залік студент, на вимогу викладача, залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

1. Зарахування сертифікованих курсів

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни.

Умови зарахування:

- Студент має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу.
- Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь.
- За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової поточної успішності.

2. Зарахування активної участі в наукових заходах

Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, семінарах, публікацію наукових статей або тез досліджень.

Умови зарахування:

- Студент має надати офіційне звернення до викладача.
- До звернення необхідно додати підтверджуючі документи (сертифікати учасника конференції, копії наукових публікацій, витяги з протоколів тощо).

Кількість балів:

- Участь з доповіддю на науково-практичній конференції: до 5 балів.
- Публікація тез конференції: до 5 балів.
- Публікація статті у фаховому виданні: до 10 балів.

Кожне звернення розглядається індивідуально. Рішення про зарахування додаткових балів приймається згідно з нормативно-правовими документами, що діють у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна.

Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальна кількість балів поточної успішності **не може перевищувати 60 балів**.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість набрати 60 балів та 40 балів за залікову роботу. Отже, максимальна кількість балів – 100.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70-89	
50-69	
0-49	не зараховано

10. Рекомендоване методичне забезпечення та література

Основна література

1. Алексеев І.В., Маргулов А.Х., Єремєєва І.А., Несправа М.В. Історія міжнародних відносин: підруч. Дніпро: ДДУВС, 2020. 228 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Avtorskyi_kolektyv/Istoriia_mizhnarodnykh_vidnosyn.pdf
2. Баули О.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посібник. Дніпро: ПДАБА, 2023. 272 с. URL: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2023/08/yevropejska-ta-yevroatlantychna-integratsiya-Ukrayiny.pdf>
3. Глобальна економіка :навч. посіб. у 2-х ч. Ч. 2 Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 234 с. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/19939/1/2018-%d0%9b%d0%b8%d0%bf%d0%be%d0%b2%20%d0%92%20%d0%92.pdf>
4. Зінченко В.В. Глобалізація і глобалістика: навч. посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 428 с. URL: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/11/Hlobvalizatsiia-i-hlobalistyka.pdf>
5. Книш М., Котик Л. Глобальні проблеми людства: навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2021. 130 с. URL: https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/Kotyk-Knysh-Globalni_problemy_liudstva-book.pdf
6. Кривдіна І.Б., Оборський Г.О., Чістякова І.М., Воробйова Г. В., Озернюк Г.В., Гайтан В.В., Чернов Т.О. Міжнародні відносини: підручник. Київ: Каравела, 2023. 178 с. URL: <https://mybook.biz.ua/ua/politologiya-mijnarodni-vidnosini/mijnarodni-vidnosini/>
7. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Теорія міжнародних відносин: навч. посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2022. 176 с. URL: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/naukovi_vydannia/teoriya_mignarodnih_vidnosin_compressed.pdf
8. Палінчак М.М. Зовнішня політика України: навчально-метод. посібник. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/45897>
9. Пунда Ю. В., Козинець І. П., Клименко В. С. Міжнародні відносини та зовнішня політика України: підручник. Київ: НУОУ ім. І.Черняхівського, 2020. 328с. URL: https://web.kpi.kharkov.ua/ukin/wp-content/uploads/sites/195/2024/02/032_Mizhnarodni_vidnosyny_ta_zovnishnya_polityka_yevropejskyj_vymir.pdf
10. Теорія міжнародних відносин: підручник / за ред. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2022. 472 с. URL: <https://jurkniga.ua/contents/teoriya-mizhnarodnikh-vidnosin.pdf>
11. Турчин Я., Івасечко О., Цебенко О., Сухорольська І. та ін. ЄС та європейська інтеграція України: просто про складне: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2025. 94 с. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2022/pages/18734/posibnikes-ta-evropeyska-integraciya-ukraini.pdf>

Додаткова література

12. Давимука О. О. Ухвалення «Стратегічного компасу» Європейського Союзу. *Стратегічні пріоритети*. 2022. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-04/evropeyskiy_kompas.pdf
13. Загурська-Антонюк В. Ф. Міжнародна безпека у контексті глобалізації сучасного світу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 13–14. С. 103–109. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7107&i=15>
14. Українська призма: Зовнішня політика 2022: аналіт. дослідження / ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма»; Фонд ім. Ф. Еберта. Київ : ТОВ «Вістка», 2023. 308 с. URL: https://prismua.org/wp-content/uploads/2023/06/UkrainianPrism2022_ukr.pdf

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Актуальні проблеми міжнародних відносин. Науковий журнал «291 – міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». URL: <http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/about>
2. Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». URL: <https://periodicals.karazin.ua/ssms/issue/view/1076>
3. Дослідження міжнародних відносин. URL: <http://moyaosvita.com.ua/istoriya/doslidzhennya-mizhnarodnix-vidnosin/>
4. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. Науковий журнал «291 – міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint>
5. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. URL: <http://international-relations.knukim.edu.ua/>
6. Міжнародні та політичні дослідження. Науковий журнал «291 – міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». URL: <http://heraldiss.onu.edu.ua/about>
7. Закон України «Про Основні напрями зовнішньої політики України». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3360-12>
8. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <http://mfa.gov.ua/ua>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборотою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15534>